

Nro. 30.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 14-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

B é t s.

Tizenegy esztendeje, a' miolta a' *Bétsi* kemenczékben sült kenyérrel, és az *Austriai* szőlőtermő hegyeken sürt borral élek, de olly népes, szorgos, és tolongó vásárt, mint a' mitsodás a' jelenvaló még eddig nem értem. Itten bé pakolt, és ki költöző szekereknél, zöld bokretás ifjaknál, és embereknél egyebet az úttzákon látni allig lehet, a' kik t. i. mind a' már fel jegyzett, mind a' tegnap előtt közönségessé léteztett hirdetményre ezrenként jelentették bé magokat a' haza védelmezésére, és épen ezen zöld tolból készült bokréták által különböztetnek meg azoktól, a' kik még ekkorig fegyvert nem fogtak. A' fáabri-

kák, műhelyek, könyvnyomtató sajtók annyira ki üresítettek, hogy allig lehet imitt amott egy két mester legényt találni, mindnyájan a' leg nagyobb készséggel és kedvel ajánlották magokat ezen népes város védelmezésére. — Harmadnap-tól fogva a' körül belől lévő Austriai helységekből sok ezer parasztok jöttek ide bé kázzákkal, fejszékkel, vas villákkal, lántsákkal nyársakkal, 's egyenesen *Wienerisch-Neustadt*, az az, Austriai *Újhely* alá, holott egy tágas tábor hely készítettik, mentenek. — Oda ment ma reggel az ide való külső városokban masszában ki költ nép is, minekutánna a' szükséges fegyvertöltés és golyóbis ki osztatott volna közöttök. — Mindnyájan olly bizodalomban vagyunk, hogy ha értésére esik a' dölfös ellenségnek az Austriai sok ezer főből álló lakosoknak ellene való menetelek, meg fog hőkenni, 's velek nem fog tsatában botsátkozni nem mér. De hogyha valamiképpen viadalra megyen a' dolog, mind a' két részről nagy emberi vérontás fog lenni.

A' tegnap előtt este ki adatott udvari *Diariumban* azok a' dolgok hirdettettek ki, a' melyeket a' két utolsó posta napokon a' Magy. Kurir maga Erd. Olvasóival summásan már közlött. Mindazáltal, hogy láthassa a' Magy. Nemzet is, minémü készséget és buzgoságot mutat az Austriai nép közönségesen, és különösen *Béts* várasa, a' maga hazájának, fejedelmének és honnyainak védelmezésékben: nem fogok héjjába való munkát tenni, hogyha ezt is summásan közlöm a' Magy. Hazával.

„Az Austriai népnek, *úgymond*, és *Béts* várasa lakosainak leg kegyelmesebb fejedelme eránt mutatott hiveségéhez, szerezetétéhez, bölts és igazságos kormányozásához, és a' Hazához való fegyhetetlen hajlandóságához hasonlót még tsak képzelni sem lehet, és annál jobban ki nyilatkoztatják magokat, mennél közelebb jö a' maga győzedelmeiben fel fuvalkodott ellenség, 's mennél nagyobb veszedelem fenyegeti ezen népet

Császári Residentiát, és addig is, míg a' győzelemhez szokott Cs. K. truppok a' Német Birodalomból vissza jöhetnének, avagy a' ditsösséges és hasznos békességnek helyre állítására intézett eszközök magok végeket el érhetnék, készek az ellenség előmeneteleit tulajdon életeknek és vagyonaiknak fel áldozása által meg akadályoztatni, 's hátrább verni."

„E' folyó hólnapnak 7-ikén a' Dunán innen fekvő fertályokhoz, az úgy nevezett Felső és Alsó *Wiener-Waldhoz* ki küldetett közönséges hirdetménynek, melly által minden hiv lakosok fegyvert fogni, puskát, puskaport, golyóbist, vas vilákát, kalzákat, és egynéhány napra való kenyeret készíteni, 's a' ki rendelt helyre öszve gyülleni parantsoltattak, olly nagy ereje vala, hogy minden egészséges lakosok, ifjak, közép korúak és vénék egézf kezséggel, örömmel, és bámúlásra méltó bátorsággal engedelmeskedtek azon parantsolatnak, 's olly nagy számmal gyüllöttenek öszve, hogy annak egy részét kérelemmel kellett honnyaikba vissza küldeni."

„Hasonló buzgóságot és hivséget mutattak *Béts* várasának minden rangú, sorsú és állapotú lakosai. — A' polgárok, kiknek *Ferdinánd* Würtembergi Hertzeg Cs. K. hadi Tárnokmester rendeltetett fő vezérül, még előre készítik magokat arra, hogy ha valamiképen meg támadná az ellenség a' várast, le tett hitek és kötelességek lzerént, utolsó tsepp vérekig védelmezhessek azt. — Illy szembetünő hazafiúi buzgoságot nyilatkoztatott ki az itt tanuló számos ifjúság, minekutánna a' közönséges letzkéknek ezen hólnapnak 3-ikán lett félbe szakadások után, mind ezen Cs. K. fő iskolának mostani Magnificus Rectora B. *Quarin* Ur, mind néhány buzgó Professorok szemeik eleibe terjesztették volna, hogy ha valaha vólt, most bizony leg nagyobb szüksége vagon a' Fejedelemnek és a' Statusnak az ő ifjúi erejeknek használására. — Igen kevesen találtattak közülök, a' kik: *Ellyen II. Ferentz Császár* örvendetes kiálto-

zásaik után, örömmel ne ajánlották volna szolgálataikat, és mingyárt ekkor különös corpust formáltanak magokból, a' kik kalapjaik mellett lévő zöld tolból való magas bokrétaik, 's fejer pántlikából tsinalt kokárdaik által különböztetik meg magokat másoktól. — A' kereskedő Társaságbeli legényeknek hamú színű fürj tojás formán petegtetett fajn posztóból készült nadrágjok, hasonló színű, zöld hajtókás rövid felső ruhájok avagy jankedliek, fejer és zöld pántlikából való kokárdájok és zöld magas toll bokrétájok vagyon. — Az elsőbbek, t. i. a' deákok tulajdon költségeiken, az utólsóbbak pedig a' *Bétsi* kereskedő Társaság által ki szabott zsóldon fognak vitézkedni." E' mellett Hertzeg *Lichtenstein János* kórmánya alatt egy olly lovas sereg állitatott fel, a' mellynél mind a' nemes, mind a' polgári ifjúság közül sokan szolgálatot vettek, és a' kik alá, az itten requisitio alá vétetett jó háttas lovak fognak adattatni. — A' tehetősebbek mind lóvat, mind köntöst és fegyvert magok szerzettek magoknak."

„Mivel a' szoros környülállásokhoz képest *Béts* várasa védelmező állapotba fog tétetni, arra való nézve mind a' közönséges kasszák, mind az itt lévő Kancelláriáknak irásaik bátorságosabb helyre fognak küldtetni (a' Magyar és Erdélyi Kancelláriáknak personalis Statusa Budára fog le menni), ne hogy véletlen történetből alkalmatosságot találván az ellenség, azokat el ragadozza 's öfzve rontsa. — Ö Cs. K. Felsége is egész udvarával együtt el fog innen menni, de koránt sem azért, hogy hiv jobbágyait magoknak hagyja, hanem hogy az Austriai monarchiának védelmezésére másutt is tétetett hafznos rendelkezéseket siettesse és élelzsesse."

„A' magát önkényén ajánló ifjúság fel öltöztetésére sok jó indulatú lakosok sok posztót, vásznat, strümfet, fegyvert kész köntöst, és süveget ajándékoztanak. Gr. *Trautmansdorf* 120 réf posztót, 300 réf vásznat, és 144 pár újdonna új

strümfet küldött számokra; mások ki többet, ki kevesebbet, ki kész pénzben, ki maga valóságában. — Az ide való pénz váltok ismét 250,000 forintot küldöttek a' Cs. kasszába, olly véggel hogy azon summa a' fegyvert fogott ifjúság öltözetére, 's fegyverére fordittassék."

„*Oesterlein Miklós* Cs. K. privilégialt fegyver készítő 500 darab puskát ajándékozott a' maga fábrikájából, sőt ha a' szükség kívánnya, többeknek adására is, és e' mellett arra is le kötelezte magát, hogy valameddig a' *Bétsi* polgárok fegyverben lenni fognak, mind addig minden fegyvereikben törtenhető hibát és tsonkúlást ingyen meg fogja igazittatni; sőt azon végre a' maga legényei közül a' szükséges eszközökkel egy-néhányat küldeni *Austriának* határaitra."

„Hogy azoknak a' Haza védelmezőinek számokra, a' kik vagy betegségbe, vagy sebbe esnének, valznaikból, ingeikből, avagy másféle fejér öltözetjeikből takarodzóikból, matratzaikból, avagy ló szőrrel töltött derekallyaikból, párnaikból, szalma zsakjaikból azokat, a' mellyek nélkül el lehetnek, ennekfelette tépesnek és fáslinak való rongyot az *Agoston Szerzeteseinek Klostromába* küldjenek, minden jó szivű *Bétsi* lakosok, meg kérettettek. — *Költ Bétsben April. 12-dikén 1797-ik esztendőben.*

Magyarok! Kedves Hazámfiai!

Proximus ardet Ucalegon, a' szomszéd háza ég, vigyázzatok, hogy annak pattogó szikrája a' ti honnyaitokat is meg ne eméssze. — Ti is olly Magyaroknak tartjátok magatokat, mint a' minéműek voltak a' ti el húnnyt öseitek, ezek pedig kedves hazájoknak, uralkodó fejedelmeknek és familiájoknak boldogságáért utolsó tsep véreiket is készek voltak fel áldozni. Hát ugyan öfzve kaptsolt kezekkel néznéteké a' szomszéd *Austriának* lángoló tüzét? Nem serkentene e' fel benneteket a' *Béts* várasa hiv lakosainak nemes példája?

Alábbvalók akarnátoké ezeknél lenni az Austriai monarchia védelmezésében, mellynek meg tartását egyedül a' ti őseitek vitézségének tulajdonította, 's köszönte néhai jó Királyotok a' Fels. *Mária Theresia*, mostan uralkodó Fejedelmünknek öreg anyja. — Nosza vitéz Magyarok fegyverre! nem hallyátoké a' ti határaitokhoz közel járó ellenség trombitájának harsogását, sőt a' magyar koronához tartozandó *Fiumei* környékbe való bé rohanását. Ugyan azonokkal kell titek mostan is szembe szállani, a' kiket ti, és a' ti őseitek 1741-ik esztendőben *Bavariából* és a' *Rénus* vizén túl üztenek; még mostan is azon karokkal és kardokkal birtok, a' mellyekkel akkor sokakat a' más világra küldöttetek közülök. — Hagygyátok el ideig óráig tsendes lakó helyeiteket, kedves feleségeiteket, gyermekeiteket, rokonságitokat, szálljatok ki a' Mária mezejére, maga a' természet bőldog szerentsével kínál titeket. Melly nagy ditsőségtekre fog szolgálni a' bokros győzedelmeiben fel fuvalkodott ellenséget tulajdon határaitokra vissza üzni, hazátokat, Királyotokat, és szomszéd Atyátokfiat az Austriaiabelieket az őket fenyegető veszedelemtől megszabadítani, és zöld borostyán koszorúkkal ékes fejekkel honnyaitokba vissza térni.

Rendelt a' ti vezérlésteckre a' Fejedelem olly magyar hérosokat, a' kik mind el húnnyt őseiknek érdemeikkel, mind tulajdon virtusaikkal ditsőségesen tündöklének. A' Dunán innen való kerületbeli nemesség kormányozására Gróf *Pálffy Miklós* Generál-Majórt, a' Dunán túl lakóknak Hertzeg *Eszterházy Miklós* Generál-Majórt; a' Tiszán innen lakó nemesecknek B. *Splényi Gábor* Generál F. M. Lajtinántot; a' Tiszán túl lévő Vármegyebeliecknek. B. *Mészáros* Generál F. M. Lajtinántot, kinek tündöklő virtusait a' fekete irigység molska sem homályosithatta meg választotta ki. Orszagtoknak mostani Felséges Nádorispánya is ki fog benneteket a' betsület piatzára kísérni. — Hogyha ezek után halgattok, örömmel és ditsőséggel fogtok honnyaitokba vissza térni.

Hadi Történetek.

I. Tyrolisban.

Ezen hólnapnak 11-ikén, dél után, illetén foglalatú Tudósítás jött ide B. *Loudon* Generál-Majortól, hogy ő az alatta lévő regularis katonasággal és *Tirolisi* lakosokkal együtt Aprilisnek 5-ikén *Botzenen* keresztül az ellenség háta megékerülvén a' *Clausei* és *Seebeni* tanyákat töllök elvette, sokakat közülök le vagdalt, az életben meg maradtakat pedig onnan el üzte, a' kik nyakra före a' *Pusteri* völgybe futottak, és környül vétetvén a' nagy felelem által, ottan sem tartották magokat bátorságosoknak lenni, hanem tovább lódúltak.

Ezen kedvező szerentsének ideje alatt B. *Kerpen* F. M. Lajtinánt az alatta valókkal előbbre nyomúlt, B. *Loudonnál* magát öszve kaptsolta, *Brixenből* az ellenséget ki üzte; de ottan sem állapodott meg, hanem vezér társát *Trient* felé küldötte, maga pedig a' *Pusteri* völgybe ment, a' futó ellenségnek nyomozására.

Tegnap ismét egy különös Tudósítást hirdettetett ki a' Fels. Hadi Kancellária, mellynek summája ebből áll, hogy B. *Kerpen* F. M. Lajtinánt, ezen hólnapnak 7-ikén *Tyrolisból* az ellenséget ki üzte, és már a *Karinthiai* határnál fekvő *Milbachba* légyen, előjáró seregét pedig *Sz. Lörintzig* küldötte előbbre.

II. Stayer Országban.

Az Aprilisnek 8-ik napján költ *Grátzi* tudósítások szerént B. *Seckendorf* Generál-Major az alatta lévő corpussal és Gr. *Hohenzoller* Generál-Major az arriergárdával, az az, utól járó sereggel, azon este oda várattak, 's bizonyossan oda is érkeztek. Egyszeriben az a' hir támadván a' városban, hogy a' békességet meg előzni szokott fegyverszűnésre lépett volna *Károly* Fő Hertzeg *Bonaparte* Fr. fő vezérrel, mindnyájan meg vidúl-

tanak, 's azon reméységgel hízeltedtenek magok-
nak, hogy egynéhány nap múlván vissza fog a'
Frantzia ármádia Olasz Országba térni. Azom-
ban másnap reggel újabb félelelem vette körül a'
lakosokat, látván, hogy a' fent nevezett Cs. K.
Generálisok kapuikon ki költöznek, és *Bruck* felé
tartyák kantár ízárjokat. — A' következett na-
pon, úgymint Aprilisnek 9 ikén egynéhány 1000
főből álló Fr. sereg jelent meg látogatásokra, de
miként köszöntenek bé hozzájuk, és mit miveltek
ottan, a' *Grátzi* újság leveleknek az útja el zá-
rattatva lévén, semmi bizonyost mondani nem tud-
hatunk a' bizonytalan és egymást pofozó hirekkel
pedig Erd. Olvasóinkat kétségtenni nem akarjuk.
A' *Neumárkt* és *Unzmárkt* közt Aprilisnek máso-
dik napján történt véres tsata délben 12 órakor
kezdődött, setét estig tartott. — Két vásas rege-
mentünk nagyon meg ritkítatott. — *Károly* Fő
Hertzeg és *Mack* F. M. Lajtinánt most itt *Béts-*
ben lenni mondatnak, 's várják az időnek azt a'
tzikkelyét, a' mellyben előre készített planumjok
szerént öfzve morzsolhassák az ellenség táborát.

III. A' Rénus Környékén.

Itten ugyan még ekkorig mind a' két hada-
kozó fél tsendességben vagyon, de a' környülál-
lások azt mutattyák, hogy az egymással való ba-
rátság sokáig állandó nem lészzen. — A' múlt hó-
napnak vége felé *Hoche* Generális, és vele együtt
más négy Fr. Generálisok *Neuviedben* hosszas con-
ferentiát tartottak az ott lévő Cs. K. Generálitás-
sal, de mi végre, magok tudják leg jobban. —
Tsalhatatlan dolog, hogy a' Cs. K. truppok, a'
mellyek eddig a' falukon kantoniroztak, szoro-
sabbán öfzve vonván magokat, a' *Sieg* folyó vize
felé marsirozzanak. Azon viznek környékén a'
Frantziák is szüntelen való mozgásban vagynak,
de talán, a' mint a' tsendességet óhajtó lakosok
magoknak hízeltednek, nem olly végből, hogy az
ellenségeskedésnek egynéhány hólnapokig hamú
alatt elrejtett szikráját fel lobbantsák, hanem hogy

a' *Máási* és *Sámbrei* ármádiának adatott dislocatio szerént, minden sereg a' maga örálló helyére mennyen. Ezen ármádiának nagyobb része *Kolonia* és *Bonn* határain fog le telepedni. — A' *Bataviai* Respublika zsoldjában eddig állott Frantzia seregek is a' *Máási* és *Sámbrei* ármádiához marsirozni parantsoltattak, következésképen egészlen magoknak hagyattak a' Belga patriótak, a' kiknek úntig elég dolgok lészzen a' közöttök eddig el nyomattatott Oranistáknak zabolán leendő tartásokban.

Olafz Ország.

Az Egyházi Birodalombeli lakosok nagyon békételenkedtek a' Frantziákkal kötött szoros békesség ellen, és imitt amott zenebonát is indítottak az Előjárók ellen. Ezen békételenségnek nemémüképen való meg engéztelésére egy hirdetményt tétetett közönségesse *Busca* Kárdinális Status Titoknok, melly által azoknak, a' kik a' zálogosító házban valamelly jószágaikat el zálogosították, és a' mellyekre fel vett pénz 15 Paolinál fellyebb nem megyen, ingyen vissza adattatott el zálogosítatott jószágok.

Februar. 24-ik napján egymás hirdetmény tétetett közönségessé, melly által minden rendbe és karba helyheztetett lakosok, templomok, Gyülekezetek, papok, szerzetes Rendek, Collegiumok, Universitások, honnyaiak, idegenek, birtokosok, nem birtokosok arra köteleztetnek, hogy a' békességben meg határozatott nagy summa pénznek ki pótolására, minden arany és ezüst edényeiket, betses köveiket és gyöngyeiket adják bé a' Status kintstárába. E' mellett ollyatén parantsolatot vettek az arany és ezüst mivesek, hogy minden kezeknél lévő ki dolgozott, vagy ki nem dolgozott aranynak és ezüstnek felét adják a' Status számára. Mindezekért, addig, mig vagy in natura vissza lehetne adni, vagy kész pénzel ki fizetni, 100-tól ötöt fognak interes fejében kapni. A' zálogosító házakban találtatott jószágokat har-

mad nap alatt ki kellett váltani, különben örökös-
sen el vesztették azokat a' tulajdonosok.

Azon Egyházi Birodalombeli lakosok ellen,
a' kik az *Ankonai* tartományban, nevezetesen
Citta Nuova környéken a' Frantziák ellen fegy-
vert fogtak, és sokakat meg is öltenek közülök,
Ruska Fr. Generális küldetett, a' ki is a' *Potenza*
vize mellett magokat bé sántzolt parafztokat há-
romszor kérte fel, és intette meg a' fegyver le té-
telre. De ők semmit nem ügyelvén a' nevezett
vezér parantsolatjára üstökbe kaptak a' Frantzia
katonasággal, és minekutánna egynéhány százan
a' tsata piatzra hóltan le teritettek vólna, az élet-
ben meg maradtak egy klastromba futottak, 's
onnan lövöldöztek a' Frantziákra. Melly vakme-
rőségeken meg bosszonkodván *Ruska* Generális,
mind azon klastromot, mind annak környékét
meg gyújtatta, el pusztította. — Hasonló sorsra
jutott vólna *Assissi* várasa, 's annak vidéke, ha
annak érdemes Püspöke és egy Kárdinális *Ruska*
Generális eleibe nem mentek, és kegyelmet nem
kértek vólna, a' magok fel zendült megyejéknek. —
A' zenebonának inditói, még előre el futottak. Ki-
váltképen az mondatik okának lenni ezen nagy
béketelenségnek, hogy az ott lévő Fr. katonák
igen buja életet viselnek, a' kik sem a' házas afz-
szonyoknak, sem a' hajadonoknak nem kedvez-
vén baromi életet élnek.

A' *Velentzei* Respublika nagyon bosszonkodik
azokra a' Frantzia tisztekre, a' kik apostolokat
küldözvén ki, a' *Velentzei* tartományba, mindenütt
prédikáltatták a' szabattságnak és egyenlőségnek
mételyes tudományát. — A' *Sárdinai* Királyra is
felettrébb bosszonkodik a' *Velentzei* Tanáts, attól
tartván, hogy a' Frantziákkal való szövetsége
mellett körül fogja a' *Velentzei* földet nyirbálni.
A' nevezett Király *Vigevanótól* fogva *Novaráig* fegy-
veres kordont vonatott a' határokon. — *Génuába*
Török követ váratik.

A' *Velentzei* tartományokról sok egymással
ellenkező hírek repdesnek a' Publikum levegő

egében. Némellyek azt hirdetik, hogy a' *Velentzei* Tanács számos *Dalmátziai* fegyveres népet szállittatván a' maga földjére, mindenünnen kiűzeti a' Frantziákat, és olly tanyákat választott magának, a' mellyeken, ha *Bonaparte Karinthiából* és *Steyer Országból* vissza verettetik, lehetetlen lesz néki által bújni. Más hírek ismét azt hirtelik, hogy a' *Velentzei* Társaságnak szárazon lévő tartományai öfzve kaptsolván magokat a' *Cispadanai* Respublikával, lemondottak törvényes uraiknak engedelmességéről. Hogy ott sins tökéletes tsendesség, tsalhatatlan igazság, de hogy miben légyen a' dolog, senki bizonyosan nem tudja.

Hogyha *Velentze* várásának fekvését, hatalmát, hadi erejét, 's egyéb környülállásait fontolóra veszik, igaznak talállyuk amaz Olasz példabelszédet: *Velentze Szüz leány*, az is fog mindenkor maradni. Ennek a' városnak olly fekvése vagyon, hogy lehetetlen ához férkezni a' Frantzia fegyvernek. — Nints annyi erze, ereje, fortélya, hatalma *Bonaparte* fő vezérnek, hogy az azt körülvévő vizeket ki szárithassa, a' belső politzia pedig ottan olly vigyázó, hogy a' gondolatját is ki tanulja az embernek, melly miatt lehetetlen a' Frantzia mostani alkotmányának ottan talpra állani.

Nem régiben két közönséges újságok adattak ki *Velentzében*, az egyik *Thermometro Politico*, a' másik *Barometro Politico* tzim alatt. — Az elsőbb a' leendőekkel, az utólsóbb a' jövőendőekkel foglalatoskodik, és azt jövendőli, hogy nem sokára békességünk fog lenni. Tselekedjék a' kegyelmes egek, hogy bé tellyesedjék jövendőlése.

A' Fr. Respublika és a' *Szárdiniai* Király közt olly forma békességes tracta állott lábra, melly szerént az elsőbb a' *Nizzai* Grófságot és alsó *Szabaúdiát* vissza fogja adni az utólsóbbnak, olly fel-tétellel, hogy ez 15000 embert állitsen ki, a' kiket Fr. tisztek vezéreillyenek. E' dolgon leginkább bosszonkodnak a' *Velentzeiek*, a' kik kü-

lőmben is gyomrokból útálják a' Szardusokat és szüntelen azon imádkoznak, hogy velek soha szomszédságba ne essenek.

Spanyól Ország.

Az Oceanuson lévő Spanyol flottának fő kormányzója *Don Cordova* különböző jelentést küldött *Don Langara* Ministerhez az ő és *Jervis* Anglus Admirális közt Febr. 14-ikén történt tengeri tsátáról, mint a' minémüt a' *Londoni* officialis levelekben olvasánk vala. — Világosan azt írja, hogy az ő kormánya alatt lévő Spanyol flottának a' dereka semmi részt nem vett azon ütközetben, és egyedül, az avantgardében lévő hajók dula-kodtanak a' Brittusokkal.

Mart. 3-ik napján ekként irtanak *Kádixből*: Ma láttuk, úgymond, a' *D. Cordova* flottáját az ide való kikötő helybe vissza evezni. — Egyedül a' *Trinidad* nevű hajó kapott sérelmes sebeket, a' többi olly messze vólt az ellenség flottájától, hogy leg kissebb baja sem vólt. — A' nép felettébb agyarkodik a' hajó seregbeli tisztekre, ezeket tartván azon szerentsétlen ütközet okainak. Kétség kívül hadi törvénybe fognak idéztetni, 's azok, a' kik bünösöknek találtnak, érdemek szerént meg is büntettetni:

A' *Toledói* Érseket *Lorenzana* Kárdinálist, *Despuig* *Sevillai* Érseket és Nagy Inquisitort, és a' Királyné gyóntató papját *Musquiz* Patert *Rómába* küldi a' *Spanyól* Király. A' *Lorenzana* Kárdinálishoz intézett, és közönségessé is tétetett leveléből Ő Kir. Felségének ki tettik azon köve-tségnek tárgya, mellyben némelly nehézségeknek el intézését kíványa a' Sz. Pápatúl meg adván ő nékie, mint az Anyafőntegyház fejének az il-lendő tiszteletet.

Batáviai Respublika.

A' *Hágai* Nemzeti Gyűllés egy Commissiót rendelt ki a' *Constitutió*nak azon tzikkelyéről ki-

vánván értekezni, a' mellyben az a' kérdés tette-
tődött fel: a' Statusnak kell e' az egyházi szolgálá-
kat fizetni, vagy pedig a' Gyülekezeteknek. —
Mart. 27-ikétől fogva az ifjúság neveléséről való
tzzikkellyel bajoskodik a' Convent, meg nem tud-
ván határozni, mitsoda módot és utat kellene ta-
lálni az ifjúságnak leg hasznosabb nevelésére.

A' Hollandiai Tartománynak Kormányfője,
gyűléseinek végződése előtt vissza tette előbbi
hivatallyába a' *Lejdai* Universitasnak tanitóját
Luzac Professort, mellyet nagyon meg ellenzván
azon Fő Iskolának Curatorai, annyira vitték a'
dolgot, hogy már most Commissió rendeltetett
annak szoros meg vizsgálására, érdemes vólt ő
azon hivatallyától való meg folytatásra, avagy
nem? Ügyének el végződéséig semmit sem lészzen
szabad néki tanítani.

Lucáts Vice Admirális, a' ki is a' kórmá-
nyára bizatott eskadréval együtt a' *Jó Reménység*
foka alatt az Anglusok által el fogattatott, Mart.
23-ik napján *Hollandiába* meg érkezett, de hosszas
betegsége miatt erőtlen lévén, meg nem jelenhe-
tett a' *Hágai* Convent előtt. Minthogy még eddig
sem ő, sem a' vele el fogattatott tilztek fel nem
váltattak, és így mint hadi foglyok úgy nézettet-
nek, el nem kezdhette a' hadi Tanáts az ő ügyök-
nek vizsgálását. — Azonközben szabad tetfzésére
hagyatott ottan való lakása, úgy mindazáltal,
hogy a' Convent hire nélkül sohol sem meg nem
telepedhetik, sem onnan el nem költözhet.

A' Gr. *Bentinck* házáról, a' ki még most is
van Spiegel Úrral együtt *Woerdenben* tartatik fog-
ságba, le vétettek a' petsétek. — A' Conventnek
mostani Elöülője *de Rhoer* Úr, a' törvényeknek
közönséges Tanítója a' *Harderwiki* fő iskolában.
A' Mart. 25-ik napján tartatott Conventbeli gyűl-
lésben a' *Brémai* Tanátsnak az a' levele olvasta-
tott fel, mellyben azt jelenti, hogy az oda kö-
vetségbe küldetett *Abbema* polgárt a' *Batáviai*
Respublika törvényes ministerjének lenni meg es-
mérte. — A' gyanús levelezései miatt fogságra

tétetett Hágai Notarius *Wik* szabadon botsáttatott, úgy mindazáltal, hogy a' processusára fordítatott 6000 forintból álló költséget azonnal lefizesse.

A' Conventnek minapi végzése szerént közönségesekké tétettek immár azon aktak, a' melyek a' Respublika zsóldjában lévő 25000 főből álló Frantzia seregre tett költséget, és a' kasszába való nagy héjánosságot tárgyazzák. Ezen aktakból világosan láthatni, hogy azon seregnek hól- naponként való taplalására rendelt 1 milliom helyett, esztendeig 20 millió forint adatott ki azon végre. Ezen kívül 6 millió *deficit* találtatott azon kasszában.

A' Frantzia és Hollandiai truppok közt Martiusnak vége felé tapasztaltatott mozgások közelgetnek immár a' magok tzéllýokhoz, és ámbár ki nem marsiroznak is az utólsóbbak, de tsak ugyan más helyekre osztattak fel, azon héjánosságnak, melly a' *Rénus* alsó környékére marsirozott Fr. truppok által esett, neminemüképen való ki potolására. A' Hollandiai seregeknek mostani fő kórmányozója, *de Jean* Generál, Hágából *Utrekti* fő kvártélyába ment.

A' Keresztényi Tűredelemnek jeles példája.

Felső Austriában, egy *Goiser* nevű népes helységben, a' hol tsak nem egyenlő számmal vagynak a' Catholikus és Protestans lakosok, és az utólsóbbaknak néhai II-ik *Jósef* Császár uralkodásától fogva mind templomjok mind prédikátorjok vagyon, két különböző vallású ifjú személyek, Febr. 19-ik napján a' törvény szerént a' Catholikum templomban és Cathol. Pap által öszve szerkeztetvén, mind a' két vallású számos halgatók előtt, a' maga prédikátziójának végzése után ekként szóllította meg az öszve szerkeztetendő személyeket: „Két házasulandó személyt látok, *úgymond*, előttem állani, kiknek egyike a' Catholika, a' másika a' nem Catholika valláson vagyon.” Melly igen ohajtanám, hogy a' mi kegyes menny asszonyunk, a' kinek ártatlan éle-

téről leg jobb tanúbizonyságot adhatunk, a' mostan hallott dolgokról szüntelen meg emlékezne, és tellyes reménységünk vagyon az eránt, hogy a' völegény is el nem fog felejtkezni a' maga jus-sairól és kötelességeiről. — A' kerefztény tudomány ollyatén dolgokat kíván a' házasságban élő a' személyektől, mellyeket épen nem nehéz bé tellyesíteni. — A' férfi szerezesse feleséget mint tulajdon testét, kövesse a' maga hivatallyát, hogy ekképen alkalmas lehessen a' maga és hozzátartozandóinak taplalására; szenvedje el azokat az erőtlenségeket, a' mellyek et tapasztalni fog élete párjában; ne bannyék vele mint szolgálójával, hanem mint segítő társával, nem honnyán kívül, hanem azon belől keresse maga gyönyörűségét. — A' feleség is tisztelje szerezesse a' maga férjét, és úgy ragaszkodjék hozzája, mint fel olzthatatlan szivéhez; szorgalmatossan kövesse el a' maga házi dolgait, igyekezzen magát a' férje indúlatjához alkalmaztatni, és mindazokat el kerülni, a' mellyek perpatvart, és egyenetlenséget okozhatnának. — A' lejendő magzatoknak nevelésekről illendő parantsolataink vagynak. — Egy szóval mind ketten erőlködjetek a' jóban, a' tisztességes és kegyes tselekedetekben öregbedni. — Egyedül ezen epült a' házassági életben való igaz boldogság. — A' gazdagság és szépség tsekély és héjaba való tulajdonság; ellenben a' jóságnak és kegyességnek betse állandó, ennél dragább kintset egymáshoz nem vihetnétek, mellyet mindenkör meg őrizni igyekezzetek, mivel a' hol az Úr nem épít, héjában munkálódnak ottan az építő mesterek *Solt. K. 126. 1. 's a' t.*

Nemes *Zemplén* Vármegyében fekvő *S. A. Ujhely* nevű városnak külömböző valású lakosai is igen szép tanúbizonyságát adták a' Kerefztényi Türedelemnek azon alkalmatossággal, a' midön az ott lévő Reformata Gyülekezetnek igen érdeemes és mindenek előtt nagy kedvességben vólt Prédikátora, néhai Tiszt. *Katona Zsigmond* Úr, a' múlt hólnapnak 24 ikén, számtalán belső és külső Őraságnak, és több alacsonyabb rangú személyek-

nek jelenlétekben el temettetett volna. Azon epületes halotti tanításokon, a' mellyeket, azon Tractusnak érdemes Notariussa, és a' Vágási Prédikátor Tiszt. *Sarkány Pál* Urak mondottak, nemcsak a' Protestans halgatók, hanem az Újhelyi kegyes Szerzetbeli Professorok is tanítványaikkal egyetemben meg jelentek, a' prédikáció végződése után a' holt testet a' temető kertbe ki kisírték, és mind azon Szerzetnél, mind a' Parochialis és Orosz templomoknál lévő harangok meg vonattattak, melly által a' leg nagyobb felebaráti szeretetnek ádta nyilván való példáját. — A' *S. Pataki Reform. Collegium*ból küldetett éneklő kar, mester-séges éneklései által igen nagy dízt szerzett ezen halotti pompának. — A' holt testet hat *Pataki Primarius*, az az, első rangú deák vitte a' temető kertbe. — Ezen néhai Tiszt. Férfinak nagy érdemeit, emberiségét, felebaráti szeretetét, s több szembe tűnő virtusait mind mások, a' kiknek őtet esmerni szerentséjek lehetett, mind a' Magy. Kurirnak mostani írója, ésmérték, betsülték, tisztelték, és ennekutánna is, mig a' lélekzet benne meg nem áll, hirdetni és magasztalni meg nem szűnnek.

Magyar Ország.

Pest, 4-dik Apr. 1797. Minthogy Professor *Vályi András* Úr, a' Fels. Kir. Helytartó Tanáts-nak *Magyar Ország Leirása* felől tett leg újjabb Rendelése szerént, a' Varmegyéknek, K. Városoknak és kerületeknek tudósításaik után várakozni kéntelenített; valamivel későbbre halad a' második kötetnek kiadása. Hogy pedig a' Szerző ne vádoltathassék, imé kérettetnek ismét, és utólyára mind azok a' jó Uraságok, kik a' munkának tökéletesítése végett, tudósításokat kívánnak szolgáltatni, hogy azokat minél elébb megküldeni méltóztassanak, hogy kívánságaikat szivessen tellyesithesse. A' harmadik és utolsó kötetet illető tudósításokat is, a' kik fél esztendő alatt bé nem küldik, minthogy annak nyomtatása már Októberben Isten segedelmével kezdődni fog, csak a' Toldalékban lehet majd bé iktatni.